

FØROYA SOSIAL-DEMOKRATUR

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BROÐURSKAPUR

Nr. 27

Lýsingarprísur fyri mm: 12 oyru á
1. síðu, 10 oyru á 3. og 4. síðu

Mánadagin 19. juli 1948

Bladið verður bílagt á posthúsinum, og
kostar kr. 2,00 + porto um fjórðingsárið

22 Arg.

Verjusamband fyri Norðurlond.

Óttin er hitt mest sjónliga og verunliga aftaná kriggsleikin. Londini eru í einum sáttmálaráki og samtökustákan, og tað er óttin fyri hvørt øðrum, ið elvir tey til tað. Tey kenna seg ikki trygg at standa einsamøll, og so leita tey stuðul hvørt hjá øðrum. Tað ljóðar, at tað eru fíggjarlig og mentunarlig sambond, tey gera sínamilum; men verunliga er sambandið mest í verndarlígarí ætlan.

Norðurlandafólk vóru av einum blóði og hövdu somu tungu, men tey drógu ikki eina linu. Longu úr tættasta søgumjörkanum dagast tey stríðandi og herjandi hvørt á annað. Onkuntíð kundu tey leggja í felag, tá ið sjónligur vinningur var at fáa burtur úr felagsskapinum.

Tíðliga gjörðust royndir at sameina Norðurlond, men tað vóru valdshugaðir kongar, ið hesar royndir framdu, og tær bóru ongan ávøkst. 1397 gjörðist við Kalmarsáttmálanum hitt best útbúna tiltakið at skapa politiskt samband millum hesi nærskyldu lond. Nógvir søgumenn hava prisað tí statsmannskynstri, sum skapti hetta verk. Men tær natúrligu umstøðurnar fyri sameining vóru tá sera lagaligar, og ikki spurdist burtur úr tað, ið væntaðist. Kalmarsáttmálin breiðkaði heldur tað ófriðarstöðið, sum altíð hevði verið. Donsku kongarnir hildu seg eftir hesum sáttmála at hava rættin til øll londini, og harðir bardagar stóðu, sum lögdi eftir seg eitt beiskt hat millum fólkini.

Stríð og spjading gera eisini veikt, og at Norðurlondini framdu eitt innlendis stríð og gjördu, at tey ikki hövdu umstøður munandi at taka lut í europæiskum politikki. Bara tað stutta tíðarskeiðið, tá ið teir stóru og dugandi svensku kongarnir gjördu Sviariki til eitt europæiskt stórveldi, eydnaðist hesum eina av Norðurlondum at vera við borðið, tá ið europæiskur stórpolitikkur var avgjörður.

Tað lá eisini tá um svarið, at ikki Norðurlond fyri aðru ferð vórðu sameind — hóast við svörðinum. Varð ikki svenski kongurin Karl Gustav afturrikin frá Keypmannahavn, 11. febr.

1659, hövdu Norðurlond verið lögð saman við Sviariki á odda. Men Sviarikis landvinningur frá Danmark og óttin fyri tess stórveldisstöðu elvdi eisini danska kongin Fririk IV at vera við at fella Sviariki sum stórveldi og greiða götuna fyri Ruslandi at sleppa vestureftir og seta seg fast við Eystursjógvin. Tá komu Rusland og Preussen upp í leikin sum europæisk stórveldi, og Norðurlondini hvurvu av pallinum.

Ongar verunligar nærkingar gjörðust aftur millum Norðurlondini — heldur sat gamalt agg eftir frá teirri tíð, tá ið eitt vildi kúga annað — fyrr enn fram móti okkara dögum. Tá rennur skandinávismen upp Henda rørsla var tó veik í royndum. Hon var romantisk og flóddi við talum og sang: Norðurlond vóru ein eind, og allir skuldu standa saman sum bróður og verja...

Danir litu á lyftini, men tá ið teir vórðu álopni, stóðu teir einsamallir. Hetta vónsvik gjörði ivaleyst sitt til, at Danir sleptu verndarpolitikkinum, lögdu seg á partna og royndi at laga seg eftir hinum stóra grannanum sunnanfyri. Hesin vónbresturin mundi eisini liggja í Staunings orðum, tá ið teir norðurlendsku statsministararnir beint undir seinasta verðaldarstríðnum hövdu fund í Lund, at »Danmark skulde ikke være Nordens Lænkehund«.

Hendingarnar undir II verðaldarbardaganum og hættiliga politiska stóða, øll Europa stendur í, hava ríkið aftur statsmenn Norðurlanda til fundar og samráðingar. Teir hava allir verið samdir í at herða á, at Norðurlandsfólkini eru eitt bróðrafólk, bundnið við ættarbondum og felags áskoðanum og hugsjónum. Hert er eisini á, at londini vilja verja seg, um tey verða álopin, og frælsi teirra stendur í vága, tí frælsi er størst av øllum ognum. Men hesir fundir hava ongir samtyktir ella sáttmálar lagt eftir seg. Sum hoyrist eru Norðurlond ójovn á máli um sín verndarpolitikk. At binda seg saman í eitt verjusamband verður kanska at líka illa einum stórveldi. Tey »stra-

Drottning Ingrid og báðar døturnar komnar til skaðis.

Bilurin rendi móti træi.

Kongahjúnini halda summar á Graasten slotti í Suðurjútlandi, og tá ið drottningin ónsmorgunin var úti og koyrði í bili við báðum døtrunum, rendi bilurin móti einum træi, og komu tey, ið í bilinum vóru, til skaðis. Drottningin og døturnar eru innlagdar á sjúkrahús í Sønderborg, men tíðindini siga, at tey liva toiliga væl og fáa ikki mein av brestinum.

Drápsroynd móti italienska kommunistaføraranum Togliatti.

Tá ið Togliatti, hövuðsmaður Kommunistanna í Italia skuldi fara inn í tinghúsið í Rom, rann ungur maður imóti honum og loysti fyra revolveraskot av beint í bringu hansara. Togliatti fall niður, og tá ið fólk komu til, sást, at hann var illa særður. Hann varð fluttur á sjúkrahús, men læknar halda, at ikki stendur lívið í vága.

Drápsmaðurin var ungur studentur. Hann segði seg vilja taka lívið av kommunistaføraranum, tí hann var ein fíggindi móti fosturlandinum.

Drápsroyndin móti Togliatti

væntast at skapa politiskan ófrið í Italia. Skrivari flokksins kunngjörði beinan vegin landastreiku, og nógvir býir hava longu tikið við boðunum. Rumbul var í tinginum, tá ið tíðindini frættust, Kommunistur tók í bringuna á innanríkisráðharranum og gav honum skuldina. Kommunistar krevja stjórnina frá beinanvegin, og hon hevur aftur imóti boðsent herpörtum at halda seg til reiðar, um ófriður verður. Mint kann vera á, at kommunistiski flokkin er stórur í Italia. Serliga í teimum tættbygdu býunum.

tegiskur» líkindini fyri einum verjusambandi eru heldur ikki so lagalig, tá ið ein hugsar um geografisku stöðu Norðurlanda. Og vápnastyrkin, londini hava, er ógvuliga ójovn, so eitt land kann verða haft fyri einum øðrum. Men verðaldarstöðan er hættilig og skulu lond vera sjálvstöðug og verja sínar hugsjónir og sitt frælsi, mugu tey

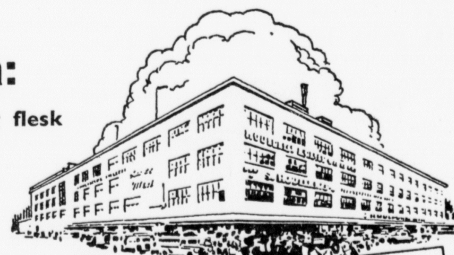
taka seg saman og tryggja seg í felag móti álopum. Seinasti bardagin sýndi, at helst vóru tað tey vápnaleysu londini, og tey sum einsamøll stóðu, ið áherjað vórðu.

VESTURSKIN og HAFSTEIN sigla báðir fullfermdir heim undan Bjarnoyinni (saltfiskur).

Vit lata:

Feskt kjøt og flesk
pylsur
feitivörur
livurpostei
salatir
konserves

S. HOULBERG A/S
Kødbyen, København.

UMBOÐ:
B. MORTENSEN
TÓRSHAVN
Telefon 326